

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 41.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru se-care publicare.

Sibiu 12 Februarie.

Din și în și situațiunea pentru Români din monarchie devine mai grea. O noutate veche aceasta de un șir lung, de ani încoace, și cu toate aceste destul de nouă ca se revenim asupra ei. Inșușirea noutății însă vine de acolo, că cu cât înaintăm în timp se sporesc și greutățile situațiunei.

Greutatea aceasta este simțită de toți Români. Tăcerea care acopere ca o negură deasă poporul nostru, intreruptă numai când și când de câte un strigăt de nemulțămire, este dovada cea mai invederată, ce povară trebuie se zacă pe inimile mulțimei. În legătură cu aceasta sînt de a se aduce și strigătele, a une-ori pline de imputări reciproce, chiar și unde nu's la locul lor.

Un popor necăjit, e ca și un individ necăjit, nu caută tot-de-una după adevărata cauză a necasului seu, își varsă focul pe acela, de care dă cu ochii mai întăiu.

Procedura aceasta poate fi escusabilă în anumite cazuri și la anumiți indiviți; nici odată însă la o națiune sau la un popor, care trebuie se țină trecutul în evidență clară, neturburată de amarăciunile momentane, căci numai așa și poate păstra vederea clară a prezentului și numai așa e în stare a face combinațiuni adevărate pentru viitoriu.

Cetitorii nostri își vor aduce aminte de o corespondență, publicată d. e. în foaia noastră în care ni se impută, dacă nu tocmai pe față, dar indirect, că ne am făcut apostatai dela principiul pe care l'am apărât dela început, dela principiul *activității* pe terenul politic. Luăm acest exemplu dintre alte multe, pentru că ne este cel mai aproape și va fi mai proaspet și în memoria cetitorilor.

Eată un cas concret de necas, care nesciut încă ilustrează situațiunea.

N'am putut suprima un suris când am cetit corespondența, și cu toate

că se răstia așa de tare asupra noastră noi am publicat-o, ca se avem înregistrat cu unul mai mult astfel de specimene, rezultate de necasul general de care sîntem cuprinși cu toții.

Remânând la acest exemplu deocamdată ne dîcem, că erupțiunea necasului în forma aceasta, cel puțin nu este la timpul său. Căci de o parte, după ce au trecut alegerile la dietă, alegerile de care în prima linie este legată *activitatea* din cestiune, ce putem noi să facem astăzi, pentru ca să i dăm activității expresiunea dorită în corespondență? Stăruim înse de altă parte, fiind tocmai la timp, pentru reprezentațiunea contra unui proiect de lege, de care presupunem că ne va fi stricacios, dacă va deveni lege în forma care se prezentă. Și dacă s'ar ivi alt proiect, sau ori ce altă dispozițiune, care ni sar părè asupritoare nu o vom trece cu vederea. Mai mult însă, în direcțiunea activității de felul acesta de o cam dată n'avem ce face.

Căci a ne pune să lăudăm actele guvernului actual și când ne asupresc, credem, ba sîntem convinși, că nu pretinde nici dl corespondent însuși. Identificarea activității cu guvernul n'a fost nici odată în programa noastră, pe cât timp vedem că nici bătèr legea de naționalități, unicul dar al sistemului actual, din considerante de a maghiariza tot ce respiră în Ungaria, — nu se respectează.

Se combatem pasivitatea, ni se va dice. Se privim numai bine și cu deamăruntul, și dacă înțelegem bine cursul lucrurilor ne vom convinge, că ea se combate pe sine însăși și, dacă dl corespondent necăjit a urmărit cu atențiune ce s'a petrecut în adunarea din primăvara anului trecut, a putut să se convingă că moralicesce pasivitatea a fost de atunci deja combătută. Numai oportunitatea a mai ramas singurul fir de care s'a mai aninat. Votul conferenței de astă primăvară de a se trimite un memorand la dietă, paralisat în urmă,

după cum se scie, de însuși raportoriul, încă era un feliu de activitate.

A ne ocupa astăzi cu astfel de cestiune, ar fi însă mai mult decât un cas de neoportunitate. Ar fi a arunca mărul de ceartă în sinul unei populațiuni, pândite ca un vînat din toate părțile.

Reflectări de aceste am avè să mai facem multe și pe terenul politic și pe alte terenuri, pentru că în starea sufletească în care ne aflăm, simptome de felul celui citat sînt multe.

Va fi de ajuns dacă am constatat și prin un cas concret această stare de lucruri, nefavorabilă pentru noi, ca se ajungem mai departe la concluziunea, că trebuie se ne îmbărbătăm și se părăsim imputările unii altora și să ne concentrăm toate puterile intelectuale pentru a ne smulge din lîngețimea ce ne prinde în brațele ei reci, ca se ne stringă tot mai cu putere. Altfel, în vuetul care se mărește acum din afară, de întrece pe cel dinlăuntru, lîngețimea ne poate transpune într'un parocsism ce duce la aiurări. Și aceste pot fi mai periculoase chiar și decât stagnațiunea de până aci.

„Rusia se reculege”, era devisa diplomatului celui mai însemnat rusesc, după desastrul, care se sfîrșise cu căderea Sebastopolei. „Să ne reculegem”, trebuie să fie și devisa Românilor în aceste timpuri grele, când pe lîngă aceea că ne vedem și părăsiți și asupriți din toate părțile, ne vedem părăsiți și de noi înșine.

O reprivere scurtă, numai asupra unui an de zile și ne va învăța, că ori cât de măreață a fost într'unirea reprezentanților alegătorilor nostri din luna lui Maiu a anului trecut, noi n'am făcut de atunci nici un pas înainte.

Care poate fi secretul acestui fenomen?

Ni se pare că noi Români din părțile transilvănene și ungurene încă nu sîntem destul de reculeși, destul de consolidați pentru viața intelec-

tuală politică chiar și ceealtă, ca se pulseze de o potrivă și fără întreprupere în corpul națiunei noastre.

Reculegerea noastră în prima linie ar fi ca să căutăm o modalitate, prin care, fără de a ne atinge de ordinea legală din stat, să ne putem simți în tot momentul un popor, o naționalitate întregă dar nu, afară de anumite cazuri, risipiți în atâtea case câte sînt locuite de Români în lungul și în latul țerei.

Partea aceea a poporului nostru, pe care o deosebim prin cuvîntul *intelligență*, să nu se intereseze mai numai în mod negativ, de lucrurile cari privesc pe poporul român, ci se pună mîna pe lucru, de câte ori vede vre o asuprire, fie în comune, fie în comitate, fie în țeara întregă și să apere cât poate. La toată întemplantarea să fie mai comunicativă, informând publicul român, și pe celalalt public, prin foile rămâne, cari fi stau la dispozițiune. Avem puține foi noi Români, dar și acele abia ca de minune primesc când și când informațiuni despre câte un lucru, poate mai neînsemnat decât multe alte cari isbesc, în mic și în mare, viața naționalității noastre.

Inteligența, mai de parte, să caute a familiariza poporul cu lectura, care s'el țină în curent despre cele ce se întemplantă în țeară și în lume și s'el ferească de a deveni prada acelor ce l'intimidează cu felii de felii de scornituri, cu scop ca s'el abată dela interesele cari i condiționează existența.

Se va părea multor că aceste ce dîcem noi sînt lucruri de toate zilele și știute. Aduagem, că pe lîngă că sînt știute, ele mai sînt indispensabile în sinul unui popor ca să și facă datoria dacă voiesce să și păstreze aceea ce numim putere de viață.

Trebuie se ne împretinim cu ideea de a clădi dela temelie în sus, spre coperiș, ca clădirea să aibă soliditatea recerută pentru a ne scuti sub, și întrînsa la timp de nevoie.

FOIȚA.

Literatura română și străinătatea *)

(Urmare.)

II.

Și mai puțin serioase sînt indeletnicirile dlui Esarcu cu de ale Istoriei. Dsa a „descoperit” deodată în câte va orașe italiene, în Veneția, în Florența etc., documente istorice, le-a „desgropat” din archive, a „scuturat” pulberea lor de mai multe ori seculară și a pus de i-a copiat câte-va și le-a tipărit în România. (Documente istorice, descoperite de C. Esarcu, București, 1878, o broșură de 38 pagine.)

Aceste „descoperiri” din Italia au aprins în d. Esarcu, după cum ne mărturisese (pag. 7), „o adevărată pasiune”, și au dat „spiritului” d-sale „o impulsione irezistibilă către cercetările istorice.”

Dacă pasiunile dlui Esarcu se deșteaptă așa de ușor, ne cerem voie a-i recomanda mai întăiu de toate... archivele statului din București. Aici sînt în adevăr multe documente de „desgropat” și ne e teamă, că ele vor da și privilegiul de a „scutura pulberea de mai multe ori seculară” de pe ele, pe când archivele străine mai bine aședate și mai mult întrebuintate, se țin de regulă și mai curat, și n'ai decât să te adresezi la directorii lor, pentru a „descoperi” cele mai multe acte relative la România fără nici o muncă.

În afară de ori ce comparare mai însemnată este „Archiva istorică a României”, a cărei publicare o începuse d. Hasdeu la 1865. În trei părți sau două tomuri apărute, ea cuprinde documente române și „neromâne”, mai ales slavone, din archiva statului, din archiva municipală și alte archive din Lemberg, din acta Tomiciana, din alte publicări rusesci, etc. D. Hasdeu dă adese ori tecstul original slavon, dă totdeauna traducerea română, însoțesc actele de observări foarte viu

scrise, ne espune în introducere nescie principii de publicare și „regule de clasificățiune” foarte bune, precum în genere d. Hasdeu poate păcătuți une ori prin a esagera importanța lucrurilor, ce nu prea au importanță, dar nu păcătuiesc nici odată prin a nu releva importanța întreprinderilor d-sale.

Dar ce folos! De abia pricepuse publicul a se încălzi la lumina „Archivei”, de abia cetitorii mai critici erau dispuși a se bucura de cunoscințele împărtășite dintr'o limbă așa de puțin cunoscută Românilor, precum este cea slavonă, și a uita neajunsurile publicării, lipsa ei de sistemă în privința completării vre-unui șir de documente, lipsa de registre, pe care d. Hasdeu le promitea în broșuri separate „astfel încât broșurile pe de ce ani (!) să formeze un tom”: când deodată toată „Archiva” încetă a mai apăre, fiind suprimată, după cum ne spunea d. Hasdeu într'o notă malițioasă, „din ordinul d-lui ministru de instrucțiune publică C. A. Rosetti” (1867).

De atunci dl Hasdeu a mai publicat câte-va părți dintr'o „Istorie

critică a Românilor” cu multe lucruri frumoase pe copertă și cu multe ipoteze nedovedite în tecst, a ajuns chiar a fi mai mulți ani de-a rëndul și este și astăzi director al Archivelor Statului din București. Însă nervul d-sale istoric pare a fi amorțit: d-sa face acum lingvistică, și cu Archiva istorică și cu istoria critică s'a întamplat ceeace s'a întamplat cu multe alte întreprinderi literare ale d-sale: au promis foarte mult și au ținut foarte puțin.

Singura publicare istorică de o valoare netăgăduită, completă în felul ei, folositoare pentru istoriografi viitori, întru cât îi scutește de munca de ai mai cerceta ei înșii Archivele din Viena, este culegerea de documente a lui Eudoxie Hurmuzachi. Dacă nu se poate recunoaște acelaș merit însuși tecstului istoric compus de Hurmuzachi și dacă nici nu ar fi drept de a face pe reposatul autor întru toate răspunător de fragmentele publicate după manuscrisul său postum, tocmai fiind că lucrarea a fost întreprinsă prin moartea lui: nu putem

*) Din Convorbiri Lit.

Astăzi se nu ne mai plângem nu mai asupra vitregității timpurilor, ci se lucrăm din toate puterile, dar cu toții ca să delăturăm toate vitregitățile.

Când inchipul arătat vom sta într'o legătură sufletească toți cu toții din Transilvania, din Banat, din Ungaria, ca alte cuvinte, toți din toate părțile; când aspirațiunile noastre vor prinde rădăcini adânci în popor, atunci ori ce injurie, cât de mică, ce ni s'ar face din vre-o parte, ar resuna, la moment, dela o margine până la cealaltă a românimei noastre. Noi toți am ști totdeauna de necasurile, ca și de bucuriile noastre și ne am simți mai învederat de cum se întâmplă astăzi, un trup și un suflet, la rău precum și la bine.

Acesata n'ar fi nici de cum lucru puțin. Așa se încheagă popoarele, care vor să trăiască în lume. Contrarii nostri ne-ar băga mai mult în samă, ne-ar respecta, ba în cele din urmă ar căuta chiar și spriginul nostru.

Nu prin vorbe mari, la anumite ocaziuni, se fac națiunile și popoarele, ci prin muncă neobosită, dar tot odată și oare-cum organizată și tot odată și prin puțină rezignare la comoditate și interese de tot particulare.

Maghiarii, ca se nu mergem mai departe, un popor relativ mic, răspândit printre Români, Slavi și Nemți așa au urmat și așa urmează și mai favorind și împregiurările, au ajuns acolo unde i vedem că sunt.

Ei fac prea mult pentru asigurarea existenței lor, noi facem prea puțin.

Se-i imităm dar în ceea ce este bine, dar se ne ferim de slăbiciunile lor față cu vecinii nostri de ori ce naționalitate.

Consolidându-ne în chipul acesta vom căuta cu mult mai liniștiți în viitoriu, pentru că nu am aternă dela grația combinațiilor străine, ci dela puterea de viață a noastră.

Aceasta ar fi primul pas, dar care dacă l vom face odată în modul cel mai corect: toate celelalte ni se vor adauge.

Revista politică.

Sibiu, în 12 Februarie.

Creditul extraordinariu pentru suprimarea rescoalei (pe partea Ungariei se vine 2512000 fl.) s'a debătut și în ședințele casei deputaților Ungariei dela 20 și 22 și 23 Februarie. Comisiunea financiară a propus simplu primirea sumei în buget. Opozițiunea a fost contra votării sumei cerute și a pretins ca Austro-Ungaria să părăsească provinciile ocupate. Conte Hunyady, spriginind propunerea comisiunii dișe, că ideea ocupațiunii este o tradițiune veche

ungurească, căci precum Transilvania este o pozițiune strategică foarte însemnată în fața Rusiei, tot așa este și cu provinciile ocupate. „Tunurile de pe stâncile Erțegovinei ne pun în stare de a ține în viitoriu: „Trema Byzantii“, domnească acolo semiluna sau crucea îndoită.

Min. pres. Tisza apărând proiectul contra opozițiunii închee în ziua primă a dezbaterii cu cuvintele „că rescuțații la toată întâmplarea trebuie să se plece înaintea armelor austro-unguresci.“

Încheerea dezbaterii încă nu ne stă la dispozițiune.

Diarele liberale germane țin un limbaj foarte aspru față cu Rusia și sînt de părere ca mișcarea panslavistă să fie urmărită cu o atențiune plină de neîncredere. Să pare că scrierea, cum că generalul Skobeleff n'a fost trimis la Paris spre pedeapsă ci că și avea de mai multe săptămâni concediul în posunar, deci n'a suferit nici un fel de imputare din cauza discursului său, a ațîțat din nou susceptibilitatea germanilor. La această ațîțare a mai adus negreșit și scrierea venită din Petersburg cum că pozițiunea d-lui de Giers devine din ce în ce mai nesigură. În această privință găsim următoarea relațiune în „Neue freie Presse“ dela 17 Februarie.

Scena violentă ce a avut, loc între comitele Ignatieff și d. de Giers, a provenit, după cum se poate vedea din espunerea pe care am primit-o asupra acestui incident, diu cauza discuțiunii a cestiunii privitoare la pozițiunea Rusiei față cu insurecțiunea din Erțegovina. D. Giers ar fi pretins să se ia măsuri energice, contra protegerii atât pe față cât și într'ascuns a insurecțiunii, pe când comitele Ignatieff a fost de părere că este de datorie sacră a Rusiei de a da principatelor sugrumate ori-ce ajutor moral putincios. El ar fi strigat apoi cu un ton din ce în ce mai violent: „Ar fi a nega într'un chip laș misiunea istorică a Rusiei, dacă imperiul țarilor ar lăsa în pradă populațiunile de aceeași origine, dacă ar lipsi de ori-ce sprijin pe prin-cipi străniși da găt și i ar lăsa la „bunul plac al Austriei.“ Nu ne îndoim nici de cum de simțămintele de inamicie ale comitelui Ignatieff față cu Austria. Din contră scim foarte bine la ce avem a ne aștepta din partea acestui bărbat de Stat. În fond luat, el este în tot de acord cu generalul Skobeleff. Nu de geaba a ordonat țarul ca cele două vapoare de fer destinate pentru marea Caspică să poarte numele de „Geog-Tepe“ și „generalul Skobeleff“ Aceasta nu seamănă cu o disgrăție. În ori-ce cas aci se

vede o aspră răsbunare a partitului militar și panslavist contra d-lui de Giers care, în relațiunile sale diplomatice a desaprobat foarte mult pe generalul Skobeleff și discursul său.

De altă parte diarul „il Bersagliere“ voese a scrie despre nisece negociări diplomatice ce s'ar fi urmat între Austro-Ungaria și Germania și care ar fi avut de scop de a face un demers colectiv pe lîngă cabinetul din Petersburg în privința atitudinii Rusiei față cu evenimentele din Bosnia și Erțegovina. Dar principele de Bismarck a diș că un asemenea demers, cel puțin pentru moment ar fi un mijloc prea drastic și a sfătuit pe cabinetul vienez de a apuca acum pe calea unor reprezentări amicale, spre a face pe Rusia să pună cât mai repede un capăt agitațiunilor societăților slave.

În Bordighera, unde d. Gambetta a stat câte-va zile, a primit și pe un redactor al diarului „Capitan Francisa“, cu care a vorbit despre diferite cestiuni politice. D. Gambetta laudă memoria lui Victor Emanuel și dișe că Italia este fericită, de vreme ce ea sub monarhie, se bucură de mai multă libertate de cât Francia republicană. D. Gambetta vorbi într'un chip foarte amical și despre d. Freycinet și colegii săi și declară că l va susține din toate puterile, de vreme ce pune interesele țării mai pre sus de toate celelalte. În același timp însă d. Gambetta își exprimă temerea că d. Freycinet, din nenorocire nu va reuși să execute toate acele reforme care sînt pretinse de mărirea și prosperitatea Franciei, pentru aceasta nu vor fi însă vinovate de cât alegerile pe arondisment, care silesc pe deputați a ține samă de interesele bisericeii. D. Gambetta și termină întrevorbirea sea cu aceste cuvinte: „Acțiunea începută de „d. Roustan a fost nedibace. În urma „înfrângerii ce a suferit noi trebuia, „dacă voiam să nu discredităm agenții, să l trimitem înapoi în Tunis. „Acum însă se va regula totul și Italia nu va mai fi multă vrememăniată.“

Ministeriul sêrbesc a amenințat pe emigranții erțegovinezi cari iau parte la rescoală, cu subtragerea subvențiunii. Emigranții în urma aceasta s'au adresat către amicii lor panslavisti Ristici, metropolitul Michail și către ministrul resident rusesc Persiani pentru svat și ajutoriu. Dl. Persiani a asigurat pe Peco Pavlovici, că dacă Serbia va sista subvențiunea emigranților, aceasta se va suplini din partea Rusiei. Rusia va ajutara totdeauna pe eroii Erțegovinei și nu va permite ca anteluptătorii libertății Slavicilor din Balcani să ajungă în lipsă. E

de remarcat comunicatul, că principele Donducoff-Korsacoff va sosi în Belgrad cu o misiune dela Petersburg. Și consulul general rusesc Hitrov o*) din Sofia, care a ținut decurînd un discurs fulminant contra Austriei și a tuturor popoarelor neslave din Balcani, desvoaltă o considerabilă activitate agitatorică. Dar Rusia e și remâne loială.

O depeșă din Paris la „Kölnichse Ztg.“ dișe că Scobeleff înmediat după sosirea sa a avut o convorbire cu Gambetta. Să dișe că Gambetta a întărit pe Scobeleff în intențiunea sa de a face în timpul petrecerii în Paris o demonstrațiune anti-germană și să glorifice cu această ocaziune o alianță a Rusiei cu Francia. În convorbirile sale cu Sêrbii Scobeleff nu s'a exprimat așa asupra Germaniei, dar nu și-a putut ascunde mânia sa contra Austriei. Asupra diplomaților Scobeleff s'a exprimat cu despreț, numai față cu Bismarck a aretat oare care respect, dișcînd, că acesta spune pe față cum spunea Cromwell aceea ce voiesce și duce și în deplinire voința sa.

În organul bonapartist „Pays“ redactorul Paul Cassagnac comunică faima, că generalul Scobeleff și-a căutat un domiciliu linistit la țeară, pentru a ocoli pe raportorii jurnalelor care l'au necăjit cu sgomotele despre espectoratiunile din urmă și pentru a se ascunde într'un incognito strict.

„Aceasta e un lucru frumos“, continuă Cassagnac, „dar era și mai bine, dacă Scobeleff nu primia pe studenții sêrbesci și dacă nu-i imputernicia a răspândi sgomotele de războiu. Generalul nu trebuie să se mire, căci s'a făcut atât svon cu numele său. Personalitatea sa e cunoscută de toți și dînsul trebuia să-și impună oare care rezervă, cu atât mai vîrtos cu cât întreagă Francia are firma voință de a ține pacea și a evita războiul cu ori ce preț, afară de cazul când onoarea națională ne ar silii la un războiu. Cuvintele generalului atribue Franciei un rol activ în lupta națională dintre Rusia și Germania. De sigur, noi nu iubim pe Germania, dorim însă ca se mai treacă multă vreme până ce Francia să se vađa în fața învingătorului dela 1870. Republica a sfășiat armata și a stins iubirea de patrie în inimi așa încât ne-am arunca în brațele unei nenorociri din cele mai mari dacă am fi așa de nebuni încât să întreprindem o campanie. Aceasta ar fi sfêșitul sfêșitului. Ar trebui deci să ocolim ori ce iritațiune ce ar linguși „șovinismul nostru care e aproape a se stînge.“

*) A se vedea mai la vale.

găsi din contră destule cuvinte de laudă pentru culegerea documentelor. Mai multe decimi de ani de muncă conștiincioasă au pus pe Hurmuzachi în stare, a deschide scriitorilor români o adevărată comoară pentru istoria țării și a lăsa tot de odată urmașilor săi o operă deseversită, un model pentru lucrările în felul ei. La privirea acestei culegeri dobîndim dreaptă măsură pentru meritul compilărilor din Archivele întreprinse de alții, și tinerimii române trebuie să i arătăm pe Hurmuzachi, dacă vrea să înțeleagă, ce însemnează ca cercetători de archive, Papiu, Hasdeu, necum Esarcu.

Dar Hurmuzachi a murit, culegerea lui de documente este o condițiune pentru scrierea Istoriei dar nu este însăși Istoria, și pe tot câmpul literaturii române nu mai vedem deocamdată decât un singur autor, care ne-a dat dreptul de a aștepta ceva dela d-sa pentru istoriografia română: D. Grigorie Tocilescu. Cartea d-sale Dacia înainte de Romani“ (594 pag. „8° mare, 4 harte și 38 stampe li-

togr., București 1880,) are meritul de a cuprinde într'un mod aproape complet datele cunoscute asupra obiectului ce-l tratează, și deși d-sa nu ajunge adeseori la un rezultat precis al cercetărilor și pécătuește prea des prin aparențele erudițiunii, fără a avè totdeauna realitatea ei folositoare, totuși lucrarea publicată este un început de valoare, și cine a cetit fie numai paginile 559—574, unde d. Tocilescu face critica părerilor d-lor Hasdeu și Boliac asupra alfabetului dacic, sau importantul capitol XII (p. 412—554) despre monumentele Daciei, va recunoasce în d-sa un autor de merit, care are destulă metodă și destulă erudițiune pentru a pute fi un scriitor de istorie.

Aceste merite, dacă sînt reale în d. Tocilescu, nu pot fi micșurate prin alții. Critica violentă și personală, ce d. Hasdeu a publicat-o în primăvara anului trecut, („Binele Public“, Martie 1881) în contra școlariului său, în contra singurului și unicului său scolar, despre care încă la 1878 (Cuvinte din bătrâni, I, pag. 315) dișea, că

este un june amic, ale cărui cercetări sînt „totdeauna solide“, va fi pentru d. Tocilescu (ba poate și pentru d. Hasdeu) o lecțiune de mare folos și-l va face să-și îndrepteze mai curînd greșelele ce și le-a însușit tocmai în scoala magistrului: incoherența părerilor, publicarea pripită a unor cercetări fără rezultat și mai ales imbrobodirea cu aparențele deșerte ale erudițiunii.

Cu aceste notițe critice am încheiat inventariul sêraciei noastre istorice, și dacă ne mai cerem voe a-i adauge câteva rînduri de anexă, în care să vorbim despre o carte a d-lui Slavici, este pe de-o parte materia acestei cărți ce ne îndeamnă, ear pe de alta legătura ei cu obiectul întregului articol de față. Deși, precum am văduț mai sus, nu putem arêta învețătorilor străini, afară de cartea domnului Tocilescu și de notițele d-lor Odobescu și Sturdza, nici o cercetare istorică în literatura română mai nouă care să aibă o adevărată valoare și de care să se poată folosi știința în genere, le putem arêta cel puțin un

Român, care din contră a scris în limba străină o carte bună despre națiunea sa. Într'o lucrare colectivă în limba germană asupra entnografiei și istoriei culturai popoarelor din Austro-Ungaria întreprinsă sub auspicele baronului Helfert din Viena și incredințată unor învețăți ca Schwicker, Hunfalvy, Egper și alții, au apărut volumul al șeselea sub titulă:

DIE RUMAENEN

(in Ungarn, Siebenbuergen und der Bukowina von

Ioan Slavici.

1 vol. in 8° 236 p. Vienna și Teschen, ediț. lui Karol Prohaska 1881).

Lucrarea germană a d-lui Slavici este de mare interes și a început a atrage luarea aminte a Germaniei asupra i (veđi dările de samă în „Augsb. Allgem. Zeit.“ diu Iulie 1881, în „Ausland“ Nr. 39/1881, în „Globus“ Nr. 17 din 1881 etc.) Scrișă într'o limbă destul de bună, cartea, dacă nu cuprinde multă știință istorică sau etnografică, are cel puțin meritul de a fi întemeiată pe o întuițiune originală a

Și foile republicane se exprimă în cea mai mare parte a lor în sensul păcii.

Foile slave din Austria nu mai incetează a vesti gloria lui Scobelev și a cânta laudele pe toate coardele. „Slovenski Narod“ din Laibach exprimă nise dorințe ferbinți pentru „causa sacră“ ce o apără Crivosciani rescuți, Erțegovinii și Bosniacii. Aceste dorințe le însoțesc „Narodni Listy“ cu un imn asupra „eroului“ Scobelev. Acest organ însă a fost confiscat în urma prea drasticelor enunțuri în favorul slavismului.

În contrast cu aceste expectații slavofile „Wehr Zeit.“ scrie despre Scobelev:

„Discursurile lui Scobelev ne anunță cea mai apropiată și mai energică dușmănie a armatei rusești contra armatei noastre; de acum înainte nu mai începe nici o îndoială, că în Rusia un război contra monarhiei noastre va trece de cea mai populară întreprindere ce se poate cugeta. Rusia se află într-o stare, din care obișnuita înțelepciune de stat nu cunoaște alt mijloc de scăpare mai bun decât un război estic, deci posibilitatea, ba am putea dice probabilitatea a unui conflict cu Rusia nu se mai poate ascunde.... Armatele Austriei au luptat în decursul veacului actual contra celor mai multe state europene; Rusia este unica dintre puterile însemnate continentale, contra căreia armatele austriace au combătut numai una dată și atunci încă de silă și ascultând de o voință străină. Astăzi ne aflăm în fața posibilității de a termina pentru prima dată un conflict serios cu Rusia și cel mai eroic general rusesc este acela care ne vestesce apropierea certe. Nu ne temem de aceasta eventualitate. Noi vom o înțelegere onestă și intimă cu acei ce prin graiul prea onorabilului general sunt declarați ca cei mai înverșunați inimi ai noștri. Dorim înțelegerea din toată inima, nu ne vom teme însă nici de contrariul. Suntem departe de ori ce sanguinism febril, dar ne putem încrede în munca neobosită și onestă continuată de 15 ani, putem accepta să eșim cu cele mai bune speranțe și cu toată încrederea și din această luptă atât de grea.“

Aceste expectații ale foaiei de specialitate militară merită oare care interes, pentru că numitul organ se află în oare cari raporturi de întimitate cu cercurile decizive ale armatei.

obiectului ei. Deprins precum era d. Slavici cu viața poporului român, observator sigur, conștient de lucru, dăsa a dat mai ales prin espunerile sale asupra situațiilor geografice, asupra religiei și asupra particularităților naționale o icoană credincioasă a culturii noastre de peste Carpați și Molna, cu atât mai interesantă, cu cât este desbrăcată de ori ce pedantism pretențios și insufletită oarecum de însuși pulsarea vieții reale a poporului

* *

Să trecem acum la celalalt obiect al activității științifice pe care suntem datori a-l examina de câte ori ne gândim la punctul de vedere, din care să privească Europa progresul vieții intelectuale în România.

A doua întrebare ce se pune științei române cu drept cuvânt are de obiect limba noastră maternă. Care sunt elementele ei constitutive? Care este evoluția ei istorică? În ce stă geniul ei individual?

Din norocire starea noastră intelectuală este pe cale de a se îndrepta în această privință și pe cât ni se pare

Le „Français“ despre rescoala.

Ca să se vadă cum cugetă străinătatea despre rescoala din sud-vestul monarhiei reproducem după „Romanul“ articolul din ziarul „Français“.

Eată ce dice acel ziar:

Monarhia austro-ungară e din nou amenințată cu o insurecțiune, care tinde să se lătească preste întreaga Erțegovină. Generalul Iovanovici este însărcinat să dirigeze operațiunile militare; talentul despre care a dat dovezi în campania Erțegovinei în August 1878, îl însemna din nou pentru această misiune. Cătră mare, insurgenții sunt blocați de escadra austriacă ce staționează în gurile dela Cattaro. Delagațiunile austro-ungare au votat dările acestea în unanimitate, un credit de opt milioane florini pentru cele dintău cheltuieli ale expedițiunii și ele sunt otărite a nu cruța nici un sacrificiu, căci este vorba de a împedea ca cestiunea orientului să se ivească din nou în peninsula Balcanilor, ceea ce ar compromite opera pacificării, care părea asigurată prin tratatul dela Berlin Pentru Austro-Ungaria, această insurecțiune are o gravitate excepțională. Monarhia numără 17 milioane de Slavi și la cea dintău lovitură de foc trasă pentru cauza neatărnării, toți Slavii dela Nord și dela Sud sunt îngrijați și încurajază din toate puterile încordările a acelora din frații lor, care se luptă pentru „marea idee“. În discușiunea care a avut loc în sinul delegațiunii austriace, un orator a declarat „că nu se va sci nici odată cauzele adevărate ale insurecțiunii, fiindcă împiegații bosniaci nu vor ave nici odată curagiul să spună adevărul și să se învinovătească pe ei înșiși. Această insinuațiune nu pare a fi întemeiată.

Găsim espunerea completă a originii rescoalei, într-o scrisoare, pe care ne o comunică d. Eduard Marbeau, autorul unui studiu asupra Bosniei și Erțegovinei, și pe care a primit-o de pe teatrul chiar al insurecțiunii:

Insurgenții ocupă acum districtele Nevesinje, Gacko, Bilek și Focea, adecă toată regiunea Erțegovinei care se mărginesc cu Muntenegru, și care se întinde dela bucle dela Cattaro, până la munții ce se mărginesc cu Seraievo. Poporațiunea acestor regiuni aparține în mare majoritate religinii grecesce. Acești locuitori de munte au luat o parte activă la insurecțiunea din 1860 în contra Turcilor; învinși în 1862, ei s'au resculat din nou în 1875. Pentru un moment ei au creșut că visurile lor se vor

începe a se revărsa lumina zilei în întunecul de până acum. După ce cu *Tentamen criticum* al bătrânului Laurian și cu Dicționarul Academice ne infundasem într-o potică fără eșire, ne întoarcem astăzi pe calea cea adevărată și poate că aici știința română va fi în stare a aduce cel dintău folos adevărat științei generale. Câteva monografii de merit publicate în „Convorbiri“ de d. Lambrior, Burla și Tiktin cercetările dlui Lambrior în revista franceză *Romania*, studiile dlui Gaster ne deschid o perspectivă mai sigură în viitorul acestei ramuri a științei în România. Prețioasa *Crestomatia* s'au *Analecte literare* de Cipariu asemenea este de amintit aici.

(Va urma.)

* (Un surdo mut vindecă.)
Jurnalele din Neapole anunță vindecarea completă a unui om născut surdo-mut. Acesta a fost vindecat de profesorul Giampetro prin o metodă de nou inventată. Se dice că alți patru pacienți sunt pe cale de a se vindeca.

îndeplini; tratatul de San-Stefano declarase anesarea lor la Muntenegru, ei scăpau astfel de dominațiunea turcească pentru a fi reuniți cu marea familie slavă, și erau să facă parte dintr'un popor independent de aceeași religione ca și dênșii și cu care avusesse în tot-dea-una o comunitate de moravuri, de obiceiuri, de datine, de interese economice și de aspirațiuni naționale.

Tratatul de Berlin schimbă toate acestea. Erțegovinienii fură nevoiți să veadă țeara lor ocupată milităresce de către Austriaci și să primească o administrațiune cu totul modernă, a căreia scop vedit era o anecsiune curândă. Îngrijiți mai cu samă cu alungarea Turcilor, dușmanul ereditar, ei creșuse că rezistența cu armele opusă de musulmani luărei în posesiune a Erțegovinei de către armata austro-ungară, era să îndeplinească ruina vechilor lor stăpâni, care trebuiau să fie alungați pentru tot-dea-una. Ei erau deci să rămână singuri în țeară, din coloni erau să devină proprietari și erau să a stepte o ocașiune pentru a-și redobândi întreaga lor neatărnare. Lucrul se petrecu alt-fel. Administrațiunea austro-ungară avea drept misiune să pacifice aceste regiuni; ea înscrie amnistia și toleranța în capul programului său și vedând că va găsi printre musulmani un punct de sprijin mai sigur de cât în elementul slav, a căruia scop era anesarea la Muntenegru, ea s'a arătat cruțătoare față cu dênșii și căută chiar ai manține în țeară. Drepturile proprietarilor musulmani, care erau contestate de un mare număr de ani, fură recunoscute, titlurile fură regulate și coloni creștini fură siliți să le plătească regulat datoriele lor.

Aceste măsuri ridicară cele mai vii protestări din partea Grecilor ortodocși care vedeau risipirea tuturor visurilor lor, și în aceste spirite în care ura prinde rădăcini puternice încep să încolțască ideea resbunării în contra noilor stăpâni ai țării. Acei cari cunosc antipatia adâncă a tuturor slavilor ortodocși în contra șvabilor (Austriacii catolici), vor înțelege că rescoala ce se produce astăzi, nu era dea dea de cât o cestiune de timp. Erțegovinienii au temperamentul meridional, ei sunt infocați, esaltați și alcătuesc în pripă bande gata de luptă. Le place mai bine să alerge prin munți și să trăiască din hoții de cât să lucreze pământurile sterpe și stâncose pe care locuiesc. Nu trebuie să te astepti că asemenea oameni să se învoiască a da boierului turc a treia parte din recoltă, nici a plăti dijma și darea personală pe venit.

Poate că cu timpul s'ar fi îmbunătățit soarta lor, dar guvernul austriac pusese ca principiu, că provinciile ocupate trebuiau să se susțină ele singure, și pentru a face față cheltuielilor trebuitoare din cauza reorganizării complete a unei țări fără drumuri și fără scoale, trebuia neapărat ca agenții fiscalului să pună o mare severitate în perceperea impozitelor. Numeroasele execuțiuni la cari au fost nevoiți să procedă în 1880 asupra contribuabililor îndărătnici, a marit numărul nemulțămiiților. Ce câștigase deci creștinii prin plăcerea guvernurilor turcesce? Lipsea numai un agitator pentru a rescula pe țărani. Covacevici apără.

Prin nenumărate crime și hoții, Storan Covacevici isbuti să-și facă o legendă. La popoarele asuprite de mult timp, este destul ca nise oameni de felul său se atace pe stăpânii țării, pentru a fi priviți îndată ca eroi. Trebuia să se cumpere serviciile sale pentru a asigura pacea; a fost lăsat însă să cutreiere munții. În luna lui Iuliu trecut, el întruni câțiva haiduci și surprinse un post austriac.

Îndată ce această veste fu cunoscută, toți nemulțămiiții alergară. Guvernul nu se îngriji de loc de acest incident și, urmărind lucrarea sa de asimilare a provinciilor ocupate, el creșu momentul propice pentru a aplica legea recrutării.

Sub dominațiunea turcească, creștinii erau excluși dela serviciul militar; curtea din Viena creșu că apelul va fi pentru dênșii proba emancipării lor; cât despre musulmani, care în toate timpurile fusese soldați, ei nu puteau să se împotrivescă din momentul când Sultanul nu opunea un veto al său. Această măsură fu otărită în Noemvre; în același timp guvernul încerca aplicarea ei în sudul Dalmației la Crivosciani, care de doi-spre-dece ani nu manifestau nici o dispoșițiune dușmană administrațiunii austriace. Guvernul încercă mari decepțiuni. Aceste poporațiuni rebele oricărui organizării militare moderne, fură miscate; Crivosciani refuseră d'a se supune. Curtea din Viena nu vedu în tr'aceasta de cât o împotrivire trecătoare și creșu că, îndată ce topirea zăpeții va face drumurile practice, va fi d'ajuns a îndeplini un act de energie pentru a împedea turburările, care avură loc pentru aceleași motive în 1869; dar se găsi față cu aceleași greutăți și în Erțegovina. Musulmanii care n'au pierdut nimic din fanatismul lor sêlbătec, protestează și creștinii ortodocși nu lipsesc d'a-i încurajă; din partea lor, Slavii ortodocși din Mostar, se opun într'un mod formal recrutării. Covacevici, care stă la pândă, reapare, cutreieră munții, organizează bandele sale, intrerupe comunicările, surprinde posturile de gardarii, atacă patrulele. Ne-mulțămiiții se adună, insurgenții formează deja o mică armată și curtea din Viena nu a revenit încă din prima ei surprindere când a vedut că toate districtele din Erțegovina orientală și meridională sunt sub arme.

Din toate aceste reese că nu trebuie cercetat în câte-va detalii de administrațiune locală, cauzele insurecțiunii. Singura imputare ce se poate face administrațiunii civile și militare este că a contrariat adese ori obiceiurile locale și că nu a stabilit un sistem în destul de simplu și de economic. Greșala principală a fost că s'a favorizat prea pe fața partida musulmană ceea ce trebuia neapărat se escite dușmănia Slavilor ortodocși, și mai cu samă că s'a încercat de a aplica legea recrutării la un popor care suporta deja cu greutate sarcinile financiare. Nu s'a luat seamă că aceste provincii țin mai mult decât la orice la vechile lor obiceiuri și că era periculos de a voi se le civilizeze cu deasila. La contactul Europei occidentale aceste poporațiuni au vedut toate interesele lor amenințate, comercial local a fost ruinat într-o clipă prin concurența străină, micile industrii indigene au căduț și drept culme a nenorocirii, Ovreei din Ungaria au năvălit la ei, au acaparat cele mai mici resurse ale țeranilor și au corupt moravurile publice și private.

Se întreabă prin Europa care e partea de răspundere ce se cuvine Rusiei în această crisă. Până acum nimic nu ne face se presupunem că diplomația rusească ar fi contribuit a 'i da naștere, dar dacă 'ți amintesci rolul comitetelor slave ale Rusiei în insurecțiunile precedente, totul te face se creșu că ele au lucrat și acum ca și în trecut. Cât despre atitudinea Muntenegrului, principiile manține cu o lealitate perfectă cea mai strictă neutralitate, căci numai e în fața guvernului turcesc în contra căruia trebuia mai înainte să se apere singur dar ori și ce ar face el nu va pute împedea pe poporul seu să facă pe sub ascuns cauză comună cu insurgenții din Erțegovina.

În resumat insurecțiunea este mai gravă decât se crede prin Europa și dacă monarchia austro-ungară nu isbutese să o năbușească printr-un act de energie, ea poate să se întindă în întreaga provincie.

Discursul

lui Hitrowo către o deputațiune slavă din Sofia.

În ședința de Marți, dice „T.“, a camerei României deputaților d. Pantazi Ghica a întrebat pe dl ministru de externe ce crede să facă guvernul față cu discursul dlui Hitrowo, consulul general al Rusiei, ținut la Sofia către o delegațiune slavă, și publicat în „Berliner Tagblatt.“

Dl ministru de externe a declarat ceea ce trebuie să declare un ministru liberal și patriot; ministrul a ținut: că „România e țeara Românilor și că toți vom sci să ne facem datoria când drepturile și independența noastră vor fi atacate.“

Ați dăm aici articolul din „Berliner Tagblatt“ pe baza cărui a fost întemeiată interpelațiunea. Îl dăm după cum îl găsim în articolul menționat:

„Unul din amicii nostri ne comunică o corespondență din Bucuresci, care a apărut în cunoscutul diar unguresc „Egyetértés“, și care cu toată importanța și caracterul de senzație, n'a fost până acum relevată nici de diarele din Viena, nici de cele din Berlin. Corespondența aceasta conține descrierea retragerii cu faclă, dată în onoarea principelui Alecsandru cu ocașinea deschiderii parlamentului bulgar, ordonată de către comisariul princiar general (mai mult însă rus). Această serbare a dovedit încă odată faptul că poporul bulgar consideră pe consulul general rus d. Hitrowo mult mai pre sus decât pe însuși principele Alecsandru și că asemenea aramata bulgară onorează mult mai mult pe agentul diplomatic al Rusiei decât pe principele Bulgariei. D. Hitrowo discipul înțelept al principelui Dondukoff-Corsacoff, în momentul de față este și șeful real al partidului panslavist, care domnesc acum în Bulgaria, el este unul din oamenii cei mai puternici ai acestui partid. Toate acestea sunt de mult deja cunoscute și cu toate acestea d. Hitrowo reprezintă și acum imperiul rus pe lângă guvernul bulgar. După această introducere corespondentul diariului unguresc descrie următoarea de monștrațiune escutată de către d. Hitrowo, după care discursul generalului Scobeleff rămâne cu desăvârșire inofensiv și neremarcabil, și se poate chiar dice că discursul rostit de d. Hitrowo nu este decât urmarea discursului generalului rus, care fiind cam timid, n'a îndrăsnit să espue limpede ideile sale cele mai intime. Corespondentul dându-ne resumatul discursului rostit se bazează pe mărturisirea corespondentului englez și avocatul James Pyke, care și el a fost present la manifestațiunea făcută.

Sâmbătă, la 27 Ianuarie, s'a prezentat la consulatul rus din Sofia o deputațiune panslavistă, compusă din 15 membrii, cerându-i consiliu privitor la purtarea ce trebuie să manifeste această societate față cu evenimentele din Bosnia și Erșegovina. Oratorul deputațiunii a fost colonelul rus d. Grusoff. D. consul general Hitrowo răspunde în următorul mod:

— Nu băgați de seamă de loc la toate cele spuse de diarele din Berlin, Petersburg, Viena și Pesta. Dilele Austro-Ungariei sunt deja numărate. Sau nu vedeți voi că calea ferată dela Odesa-Reni este acoperită de soldații ruși; încă un pas și noi vom fi eară în România, care ne aparține nouă. (?) Ultima oară a sunat pentru Austro-Ungaria și această țeară trebuie să dispară pentru totdeauna de pe cartă Europei;*) dar sunt oameni cu o inimă timidă, ca nu cum-va Germania să ia apărarea Austriei; această frică este ne-

*) Dar voinecos mai e dl. consul. A uitat de când, fără de Români, compatrioții dsale n'au putut lua Plevna! Red.

logică, fiind că Germania are destul de lu cru a casă și n'a nebunit încă pentru ași sacrifica interesele sale pentru o țeară străină. Cu Austria vom isprăvi mai curând, decât cu Turcia chiar, fiindcă dacă vom compara pe Turcia cu un leu puternic, Austria nu este decât un purce (!!! Red. „T. R.“) lipsit de sânge. Propagați pretutindeni unde sună limba slavă, că Rusia să ridice spre a manșine popoarele slave subjugate de străini, propoveduiți popoarelor slave că blăstemat este acel dintre slavi, care și va cruța viața în momentul suprem care a sunat. Pe mine însuși puteți compta, fiindcă unul ca mine vă aparține și vă voi aparține cu corp și suflet...“

Aproape două ceasuri a petrecut această deputațiune la consulul rus; Luni când agenții diplomatici din Sofia aflară despre cele petrecute Sâmbătă, interpelară pe dl Hitrowo, cerându-i explicațiune. Dl consul rus răspunde că în adevăr el a primit o deputațiune din partea unor cetățeni, care și cerură sprigin în afacerea căilor ferate bulgare. Cu această ocașie dl Hitrowo declară că este foarte mulțumit de ocașie care i se prezintă prin această interpelare de ași manifesta simțimentele sale respectuoase privitoare la Austro-Ungaria, al cărui admirator credincios este el.

Cetind aceste ultime linii care din cetitorii nostri nuși va aduce aminte de celebrul proverb francez despre diplomații ruși: *grattez le diplomate russe et vous trouverez le tartar!*

Aceeași duplicitate, același spirit de vulpe...

Varietăți.

* Ecselența Sa I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul a plecat a seară cu trenul accelerat la Budapesta în afacerile fundațiunei Gojdu.

* (Biserica stei Sofie în pericol.) Aja Sofia, cea mai renumită dintre cele trei sute de moschee ale Constantinopolei, e aproape a se dărâma. Scirea despre acest pericol a provocat pe țermurii Bosforului o adevărată panică, pentru că o tradițiune veche spune că surparea Ajei Sofie va fi signalul pentru împărșirea Turciei. Sub regimul lui Abdul Medșid vechia biserică a stei Sofie din timpul lui Iustinian s'a restaurat sub conducerea arhitectului italian Fossati cu spese mari. Terminându-se lucrările sultanul Albdul Nedșid a consacrat moschea restaurată într'un mod solemn la 19 Iulie 1849. De atunci au trecut mai mult de 30 ani și soliditatea marelui cupole, ce acoperă mai de tot minunatul monument al arhitecturii bizantine, o cupolă fără păreche în lume, earăși însuflă temeri serioase. O comisiune compusă din cei mai eminenți arhitecți ai Constantinopolei cecetând biserică cu deameruntul a substernut un raport detaiat ministrului pentru clădirile religioase Subhi pașă. Acest raport constată că Aja Sofia se poate dărâma în tot momentul și dacă surparea s'ar întâmpla șiua când de regulă mii de credincioși se roagă întrânsa, o catastrofă teribilă ar fi urmarea neevitabilă a surpărei. Se prepară cu toată serioșitatea o reparatură a edificiului monumental. În interiorul seu moschea e bine conservată.

* (Omor.) Trei poplăceni a omorât pe un pădurariu din Turnișor cu securile. Criminalii se află prinși la judecată și unul dintre dênșii a mărturisit fapta cu toate circumstanțele ei.

* (Foc.) În comuna Scorei (comitatul Făgărașului) s'a escat în noaptea din 21 spre 22 luna cur. un foc, care în urma unui vânt aspru a prefăcut în cenuse 100 case, dintre care numai o parte mică a fost asigurată.

* (Parlamentul saxon și vrăbiile) Ședința dela 1 Februarie a Camerei saxoane va rămâne nemuritoare în anele parlamentarismului. O discuție lungă și furtunoasă se încinse în protiva... vrăbiilor. Deputatul Richter ceru urgența pentru o propunere a sa de a se ridica interdicțiunea pusă pe omorirea vrăbiilor. Aceste paseri s'au înmulțit de când cu interdicțiunea — dicea el — atât de tare încât aduc pagube considerabile agriculturii și horticulturii. Poporul saxon trebuie pus din nou în drept de a se apăra de acest dușman... Urgența fu votată. — Atunci se ridică un alt deputat d. Uhleman, care ceru aceeași procedură în cntra... cioarelor. Presidentul nu'l lasă însă să sfârșiască, declarând că de astă dată parlamentul saxon trebuie să — și concentreze toate forțele sale în contra vrăbiilor. Observațiunea aceasta fu primită cu aplause și proiectul de lege antivrabiesc fu trimis în secțiuni unde să va discută de urgență.

* (Averea președintelui Garfield.) După cum s'a constatat în urmă, asasinatul președintelui Garfield n'a fost așa sêrac cum se creșuse. Afară de o casă frumoasă în Washington și o moșie la Menton în statul Ohio, el a mai lăsat în bani gata 550000 franci. Vêduva sa va avea o avere de vr'o trei milioane franci, socotind darurile primite, precum și leafa președintelui pe un an, în cât se poate crede că nu i se va mai oferi nici o pensie.

* (O mireasă bogată.) Din Petersburg se anunță, că cea mai avută moștenitoare a Rusiei, princesa Zenaide Iussupoff, s'a logodit cu comitele Sumarakow. Princesa Zenaide aduce viitorului seu bărbat, care și el este unul din cei mai avuți nobili ruși, o zestre de șee milioane ruble, afară de giuvaerice și alte obiectecari reprezentă o valoare de vr'o două milioane ruble. Fusese vorba odată, ca princesa să se căsătorească cu prințul Alecsandru al Bulgariei, dar planul n'a reușit.

* (Proces pentru un nume de roman.) — D. Zola, faimosul scriitor realist, întrebunțază în romanul ce publică actualmente, intitulat „Pot Bouille“ și un nume de advocat, Duverdy. — Acest nume se găsește însă ași în Paris și anume tot la un advocat. Ba advocatul locuia în aceeași casă și stradă, unde Zola și'l puse pe Duverdy al seu. Și în sfârșit inrudirea dintre tipul real și tipul din carte eidentă. — De aceea d. Duverdy a acționat pe d. Zola ca să schimbe numele din roman și a câștigat procesul până acuma în două instanțe. — Curtea de apel considerând că fie-ce om are drept săși apere numele considerând că numele d-lui Duverdy devine de ris prin descrițiunile ce se leagă de el în cartea d-lui Zola, condamnă pe Zola să plătească cheltuelile procesului, să steargă numele de Duverdy din roman și pentru fie-care scăpare din vedere să fie amendat cu o sută de franci.

* (Pistolul și Pușca.) Înainte de desrobirea Țiganilor, (în România) îi perise din casă unui boer un ceas de argint. El chiamă pe vâtav și îi dice:

— Aduă pe toți țiganii acuma numai decât sub ceardacul meu despre grădină și încarcă un pistol, pentru ca săi faci pe fie-care să jure și să sărute pistolul încărcat; ear' cel care nu va face acest jurămint, să'l dai deoparte sub pază bună că mi s'a furat un ceasornic.

— Îndată, coconule.

Ese vâtavul și face cum i s'a țin; ear' un Țigan strigă:

— Coconașule, logofete vataje, să fie pușca hincărcată de șapte-deci dămii dăm ori, o sarut, dăm c'o sarut, ear' gângania dăm pistol — nu!

— Tu dară ai furat ceasornicul boerului?

— Aoleu! Păzesc Doamne!

— Te păzesc până te nimereșce. Mai bine spune drept....

— Dacă sărut pușca, sa fie încărcată cât casa, de!

— Sărută dar pistolul.

— Ba pistolul nu'l sărut, se mă pui... pă foc macar!

— Da de ce, Țigane?

— Și încă mai hintrebi, logofete vataje, cocone hispravnice? Da nu îl vești cât e de scurt? Că n'apuci să te atingi dăm el, și a și șit gloanțele; ear pușca saraca mai trăesci o și hintreagă pân să dea dintr'ênsa cât a hinghițit.

Posta din urmă.

Din țările rescultate, oficiale și neoficiale, raporturile spun numai de ciocniri fără de importanță și în care pierderea e numai praful și gloanțele. — „Egyetértés“ spune că Liubo braticici i a adresat dela Belgrad un manifest, prin care admonează pe Maghiari să se ferească de a ajuta suprimarea resculării; situațiunea resculăților este indentică cu a Maghiarilor în 1848.

Scobeleff este chemat la Petersburg, spre ce sfârșit, nu se scie.

Bursa de Viena și Pesta

Din 23 Februarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.15	118.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	83.50	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	107.50	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	92.50	—
Împrumutul drumurilor de fer ung. Obligățiuni ung. de rescumpărarea pământului	130.75	131.25
Obligățiuni ung. cu clausulă de sorșire	96.25	96.—
Obligățiuni urb. temeșane	94.50	94.50
Obligățiuni urb. temeș. cu clausulă de sorșire	95.50	95.50
Obligățiuni urbariale transilvane	94.—	94.—
Obligățiuni urbariale croato-slavo-	95.—	46.—
Obliğațiuni urbariale croato-slavo-	96.—	—
Obligățiuni ung. de rescumpărarea decime de vin	—	97.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.05	74.—
Datorie de stat în argint	75.45	75.25
Renta de aur austriacă	91.70	91.50
Sorși de stat dela 1860	128.50	128.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	815.—	810.—
Acțiuni de credit austr.	298.25	296.75
Acțiuni de bancă de credit ung.	289.—	288.5
Sorși unguresci cu premii	113.50	113.75
Sorși de regularea Tisei	108.25	108.25
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	—
Argint	—	—
Galbin	5.64	5.62
Na oleon	9.53	9.52
100 marce nemșeci	58.60	58.55
London (pe polița de trei luni)	120.15	119.90

Nr. 70.

[24] 1—3

EDICT.

George Grosu născut în România în comuna Corneș de religiunea greco-orientală, cununat la 20 Februarie 1872 în comuna Tălmăcel, comitatul Sibiului, cu Paraschiva n. Barb din acum numita comună, carele aproape de 10 ani au părăsit cu necredință pe legiuita lui soție susnumită, să citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se infățșeze la subsemnatul scaun ppresbiteral, ca for matrimonial de întâia instanță, căci la din contră și în absența lui se va decide procesul intentat contră-i de către soția sa.

Sibiui 10 Februarie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr.-oriental al tractului Sibiului ca for matrimonial de prima instanță.